

ראיות לתורה מסיני I

גישות היסטוריות המספקות הוכחה להתגלות לאומית

שני שיעורי מורשה מספקים מגוון רחב של הוכחות לכך שהעם היהודי כולו קיבל את התורה מה' בהר- סיני. הראיות מאורגנות לפי קטגוריות באופן הבא: היסטוריה, אישור לא-יהודי, גישת הכוזרי, אישור לאומי יהודי, היכולת להסתמך על צאצאי העדים להתגלות הר-סיני, התגשמות הנבואות מהתורה, מצוות המדגימות שליטה אלוקית על העולם, ביקורת כנה של התורה על מנהיגיה ואנשיה, גם ההישרדות היהודית, ואחידותן של ספרי התורה ברחבי העולם.

שיעור זה יתייחס לשאלות הבאות:

- כמה ראיות יש צורך להציג על-מנת להוכיח את מתן תורה מסיני?
- אילו דתות משמעותיות בעולם תומכות בטענה של תורה מסיני?
- מהי גישת הכוזרי לאשר את יציאת מצרים ואת ההתגלות האלוקית?
- באיזה אופן ניתן לראות את מתן תורה מסיני כאירוע היסטורי ולא כאגדה?
- אילו מנהגים יהודיים יוצאי דופן תומכים ברעיון ההתגלות האלוקית?

ראשי פרקים של השיעור:

פרק I. הקדמה- כיצד אנחנו מוודאים שהתורה היא אמת?

פרק II. אישור חיצוני למתן לתורה מסיני

פרק III. גישת הכוזרי למתן לתורה מסיני

חלק א. יסוד היהדות-עדות ראיה

חלק ב. השפה העברית, משה רבינו, סקירת ההיסטוריה הלאומית

חלק ג. מקור שבוע העבודה בן השבעת הימים

חלק ד. הוכחה ליציאת מצרים

חלק ה. האופי של עשרת הדברות שבע"פ ושבת

חלק ו. ההתגלות האלוקית שבתורה ומקורותיהן של הדתות האחרות

חלק ז. סיכום וניתוח של טענת הכוזרי

פרק VI. מתן תורה מסיני כאירוע היסטורי ולא כאגדה

חלק א. סקירה של הגישה לגבי היסטוריה ואגדה

חלק ב. כיצד האדם מאשר את הטענה של ההתגלות?

חלק ג. יסודות הגיוניים מול יסודות בלתי-הגיוניים לדת

חלק ד. הטענה היהודית אודות התגלות

חלק ה. הייחוד שבהתגלות לאומית הוא בעצמו נבואה מן תורה

חלק ו. היסטוריה מול אגדה

חלק ז. נבואה מן התורה לאור הבסיס ההיסטורי שלה

פרק V. אישור פנימי למתן לתורה מסיני

חלק א. קיום המצוות לאורך הדורות

חלק ב. שרשרת העברת התורה מדור לדור

פרק I. הקדמה - כיצד אנחנו מוודאים שהתורה היא אמת?

קטעי העדות הנפרדים המוצגים בשיעורים אילו אולי לא נראים "מכריעים". אדם סקפטי עשוי להטיל ספק באמינות הקטעים העצמאיים. אולם צירופם הכולל של הדברים יחד מוביל למסקנה המציגה את היהדות כאלטרנטיבה סבירה ביותר.

1. הרב דוד גוטליב, לחיות על-פי האמת, 1996, ע"מ 31 <http://www.dovidgottlieb.com/publications.htm> - המטרה היא להראות שהתורה היא האלטרנטיבה הסבירה ביותר.

כעת נתחיל בסקירה של הראיות. אפתח בשתי הערות מזהירות. קודם כל, כאשר אציג ראיה, מטרת הראיה היא להראות שסביר שהתורה היא אמת. להגיב ולומר שעוד ייתכן שהתורה היא שקר, זה נכון לחלוטין, אך לא רלוונטי. המטרה אינה להסיר כל אלטרנטיבה מתקבלת אחרת, אלא להציג את היהדות בתור האלטרנטיבה הסבירה ביותר.

2. כל הראיות יחד מוכיחות את הטענה

שנית, כעת אנחנו אוספים ראיות. משמעותו של איסוף ראיות היא שאף ראיה אינה צריכה לשאת בעול הטענה לבדה. הדבר דומה לנוהל של בית-משפט. אם אתה רוצה להרשיע רוצח, לא די בלמצוא את טביעת-אצבעותיו במקום הרצח, לא די בלמצוא בביתו כלי-נשק דומה לזה אשר גרם לרצח, לא די בהצגת מניע, ולא די בכך שהחשוד נכח במקום הרצח בזמן הרצח. אולם, כאשר מצרפים את הכל יחד, זה יכול להספיק. לכן, שוב, אין זה רלוונטי להגיב ולומר ש"הראיה הזו אינה מספיקה בכדי להצדיק את האמונה שהתורה היא אמת". מובן שאינה מספיקה. אין ראיה אחת שמספיקה לבדה. זה הצירוף של כל הראיות יחד שהוא מספיק.

פרק II. אישור היצוני למתן תורה מסיני - עדותם של עדי-ראייה

1. ארבע דתות עיקריות מאשרות את הטענה היהודית

הנצרות, האיסלאם, הסיקיזם, ובהאי מאשרים כולם את הטענה היהודית שה', באמצעות משה, נתן את התורה לעם היהודי. זהו סך כולל של מעל 4.3 מיליארד איש, מעל 53% של אוכלוסיית העולם. זוהי הנחה שעליה כולם מסכימים-שבשלב מסוים בהיסטוריה, היהדות הייתה הבעלים של התכנית של ה'. עבורם התורה היא דוקומנט אלוקי. הוויכוח היחידי הוא האם נביאים אחרים תפסו את מקומו של משה, ואם כן, כמה פעמים.

פרק III. גישת הכוזרי למתן תורה מסיני

ספר הכוזרי, שנכתב על-ידי רבי יהודה הלוי, חכם, רופא ומשורר במאה ה-11 בספרד, הוא כתב ההגנה על האותנטיות המסורת היהודית. כפי שיבואר בפירוט רב בהמשך (ראה חלק ו), היסוד הבסיסי של טיעוני הכוזרי הוא, שאין זה סביר שדור שלם נפל בפח והאמין בהיסטוריה לאומית שקרית כפי שמופיעה בתורה. בגלל העושר של ההיסטוריה החברתית וההיסטורית המופיעה בתורה, אשר אמיתותה אושרה על ידי כלל העם היהודי ואח"כ עברה מדור לדור, לא ייתכן שהתורה היא הונאה פשוטה.

חלק א. יסוד היהדות-עדות ראיה

1. כוזרי, מהדורת מצודה, ע"מ 2-3

אמונת ישראל מיוסדת על הראיה, ואין צריך עמה לא ראיה ולא מופת

2. שם. ע"מ 2-5 אלוקי היהודים מוכר על-ידי עמים עתיקים.

כשפתח משה לדבר עם פרעה, אמר לו: "אלהי העברים שלחני אליך" (שמות ז:טז), רצה לומר: אלהי אברהם יצחק ויעקב. מפני שהיה דברם מפורסם אצל האומות, כי התחבר אליהם הדבר האלהי והנהיג אותם ועשה להם נפלאות. ולא אמר: "אלהי השמים והארץ שלחני אליך", ולא: "בוראי ובוראך".

3. שם. ע"מ 4-5 ה' היה מוכר לבני-ישראל מסיפור יציאת מצרים

וכן פתח הקדוש ברוך הוא דבריו אל המון ישראל: "אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים (שמות כ:ב). ולא אמר: "אני בורא עולם ובוראכם." ולכל קהל ישראל התברר אצלם המעמד ההוא בראות עיניהם, ואחר כן הקבלה הנמשכת, שהיא כמראה העין.

חלק ב. השפה העברית, משה רבינו, סקירת ההיסטוריה הלאומית

1. שם. ע"מ 12-15

אברהם אבינו היה בעצמו בדור הפלגה, ונשאר הוא וקרוביו בלשון עבר אבי אביו, ולכן נקרא "עברי". ובא משה אחריו, לאחר ארבע מאות שנה, והעולם מלא מחכמות שמים וארץ, ובא אל פרעה וחכמי מצרים. וחכמי בני ישראל חוקרים עליו, על אשר לא האמינו לו אמונה שלמה כי הבורא מדבר עם אדם – עד שהשמיעם דבריו בעשרת הדברים.

כך נהגו בו בני עמו לא מתוך סכלותם, אלא מחכמתם, מיראתם תחבולות החכמות השמימיות בכוכבים וזולתם, מאותם אשר לא יעמדו בפני מחקר, מפני שהם כמו דבר המזויף. והענין האלקי – כזהב המזוקק, הולך ומוסיף.

ואיך יעלה בדעת שידמה אצלם כי הלשונית אשר היו לפניהם חמש מאות שנה היו לשון עבר לבדה, ונפלגה בבבל בימי פלג, ויחס אמה זו אל יפת, ואומה זו אל שם, ואומה זו אל חם, וארצותם אלו? היתכן לאדם היום לאמת אצלנו כזב ביחס אומות מפורסמות ובדבריהם ובלשוניתם, ויהיה הדבר פחות מארבע מאות שנה? ואיך יתכן זה, ואנחנו מוצאים החכמות בכתב ידי מחבריהם מלפני חמש מאות שנה!

חלק ג. מקור שבוע העבודה בן שבעת הימים

1. שם ע"מ 14-15

המניין המוסכם לימות השבוע. השמענו על אומה שחולקת בשבוע הידוע, שהתחלתו מיום ראשון והשלמתו בשבת? היתכן שישו בזה הסינים עם אנשי איי המערב, מבלי התחלה והסכמה? והלא לא יתכן זה אלא בהסכמה מן הכל, וזה רחוק, או שיהיו המדברים כלם בני אדם או בני נח או זולתם, ויהיה השבוע אצלם מקובל מאביהם.

חלק ד. הוכחה ליציאת מצרים

1. שם. ע"מ -17-15 העם היהודי משועבד במצרים

היו בני ישראל משועבדים במצרים, שש מאות אלף רגלי, מבן עשרים שנה ומעלה, מתיחסים אל שנים עשר שבטים, לא נמלט מהם איש ולא ברח אל ארץ אחרת, ולא נכנס ביניהם נכרי, מיחלים המועד אשר יעד בו אל אבותם, אברהם יצחק ויעקב, שינחילם את ארץ כנען. וארץ כנען היתה בעת ההיא בידי שבע אמות בתכלית הרב והחזקה וההצלחה, ובני ישראל – בתכלית הדלות והענוי ביד פרעה, שהיה הורג את בניהם כדי שלא ירבו.

2. שם. ע"מ -17-16 ה' מכה במצרים עשר מכות

ושלח ה' את משה ואהרן עם חולשתם, ועמדו כנגד פרעה עם הזקתו, באותות ובמופתים ובשנוי המנהגים, ולא יכול פרעה להסתר מהם, ולא לצוות עליהם רע, ולא למנוע עצמו מעשר מכות אשר חלו במצרים, במימיהם ובארצם ובאזורים ובצמחיהם ובבהמתם ובגופם ובנפשיותם, שמת מהם ברגע אחד, בחצות הלילה, היקר שהיה בבתיהם והחביב להם, כל בכור, ואין בית אשר אין שם מת, זולתי בתי בני ישראל. וכל המכות האלה היו באות באזהרה ובהתראה ובמועד, ומסתלקות באזהרה ובהתראה, כדי שיתברר כי הן בכונה מאת אלוה חפץ, עושה חפצו בעת שיחפץ, לא מצד הטבע, ולא מצד הכוכבים, ולא מצד כשפים, ולא במקרה.

3. שם ע"מ -19-16 מכת בכורות וקריעת ים-סוף

ואחר כך יצאו בני ישראל בדבר השם בלילה ההוא, בעת שמתו בכוריהם, מעבדות פרעה. והלכו דרך ים סוף, ומנהלם עמוד ענן ועמוד אש, הולכים לפניו ומנהיגים אותם, ונגידיהם וכהניהם – שני הזקנים האלקיים, משה ואהרן, היו בעת שהתנבאו בני שמונים שנה ויותר.

ועד העת ההיא לא היו להם מצוות כי אם מעט, מורשה מן היחידים ההם, מאדם ונח, ולא בטלן משה, אבל הוסיף עליהן.

ואחר כך רדף אחריהם פרעה, ולא נצטרכו אל כלי מלחמה, ולא היו העם מלומדי מלחמה, ובקע את הים ועברו בתוכו, וטבע בו פרעה וחילו, והשליכם הים מתים לעיני בני ישראל, והדבר ארוך וידוע.

4. שם, ע"מ -19-18 המן במדבר.

זהו הענין האלקי באמת. ואין נכנס בלב מחמתו ספק, לא מכשפים ולא מתחבולה ולא מדמיון. ואלו נדמה להם היבקע הים ועברם בתוכו – ידמה להם הצלתם מן העבדות ומות מעבידיהם וקחתם שללם והישאר ממונם אצלם? זו עקשות מאפיקורסים!...

ואחרי זה כשעמדו במדבר, מקום אין זרע, והוריד להם לחם נברא יום יום, מלבד השבת, אכלוהו ארבעים שנה.

חלק ה. האופי של עשרת הדברות שבע"פ ושבת

1. שם ע"מ -97-96 קריעת ים סוף ועשרת הדברות

אמנם מן הדין שלא נדחה מה שקבלנו מן המעמד ההוא, ונאמר, שאין אנחנו יודעים איך נגשם הענין עד שהיה לדבור וקרע את אזנינו, ולא מה שברא לו יתברך ממה שלא היה נמצא, ולא מה שהעביד לו מן הנמצאים – כי לא תחסר לו יכולת. ונאמר, כי הוא יתברך ברא את הלוחות וכתב אותם כתב חרות – כמו שברא את השמים והכוכבים ברצונו בלבד. ורצה יתברך ונגשם בשעור אשר חפץ ובמתכונת אשר חפץ, ונחרת בהם כתב עשרת הדברים –

כמו שנאמר כי קרע את הים ושמהו לחומות עומדות מימין העם ומשמאלם, ומסלות מסדרות ורחבות וארץ ישרה, ילכו בה מבלי טרח וללא עכוב. וכן הקריעה והבנין והתקון מיחסים אליו יתברך, לא נצטרך בו לכלי ולא לסבות אמצעיות – כפי שיש צרך במעשי הנבראים. כי המים עמדו במאמרו ונצטרפו בחפצו. וכן יצטיר האויר המגיע אל און הנביא בצורות האותיות שהן מורות על הענינים שהוא חפץ להשמיעם אל הנביא או אל ההמון.

2. שם. ע"מ-99-96 כל עם ישראל היו עדים והשתכנעו על-ידי מאורעות אלו

ואינני גוזר הענין על הדרך הזה, ואולי היה על דרך יותר עומק ממה שיעלה במחשבותי. אך העולה מזה: האמנת מי שראה המעמדות האלה כי הענין ההוא מאת הבורא, מבלי מצוע, מפני שהם דומים לבריאה הראשונה וליצירה הראשונה, ותאמין הנפש בתורה הנתנת בהם – עם האמונה כי העולם חדש וכי ה' בראו, שברא הלוחות והמן וזולתו, ויסורו מלב המאמין ספקות הפילוסופים ובעלי הקדמות.

חלק ו. ההתגלות האלוהית שבתורה ומקורותיהן של הדתות האחרות

1. שם. ע"מ-149-148 אי אפשר לשכנע אדם בדבר שלא ראה

משה רבינו עליו השלום העמיד ההמון אצל הר סיני לראות את האור, אשר ראוהו כפי יכלתם. ואחר כך קרא לשבעים זקנים, וראוהו (לפי מדרגתם), כמו שאמר: "ויראו את אלהי ישראל" (שמות כד:י). ואחר כך קבץ את שבעים הזקנים השניים, וחל עליהם מאור הנבואה, עד שנשתוו עמו בו, כמו שאמר: "ויאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על שבעים איש הזקנים" (במדבר יא:כה). והיו מעידים אלו לאלו, על מה שהיו רואים ושומעים. ונתרחקו מהאומה המחשבות הרעות, שיחשב כי הנבואה היא טענה של יחיד שטען לה. כי לא יתכן להעביר הסכמה שייסכימו עליה המונים (שראו בעינים, מה שלא ראו. וכאן היתה הסכמת המונים).

חלק ז. סיכום וניתוח של טענת הכוזרי

הקטע הבא הינו סיכום קצר של הטענה הכוזרית המלאה, שנכתבה על-ידי הרב דוד גוטליב בספרו "לחיות על-פי האמת", 6991, ע"מ 74-04. <http://www.dovidgottlieb.com/publications.htm>

1. כיצד מאמין האדם באירוע היסטורי מוקדם?

אנחנו מתחילים בנס המתואר כמתרחש עבור מספר רב של אנשים, במקרה שלנו עבור דור שלם. ניקח, לדוגמא, את ההתגלות בהר סיני. ישנם אנשים המאמינים שההתגלות בהר סיני התרחשה. אני לא אניח שמשום שיש מי שמאמין לכך הדבר אכן התרחש. זה נקרא "לבקש את השאלה". אולם, זוהי עובדה שיש אנשים שמאמינים שזה התרחש. עכשיו, הם מאמינים בזה משום שהדור שקדם להם לימד אותם זאת. באופן דומה, הדור ההוא האמין בדבר משום שהדור שקדם לו לימד אותו. אז שנה שרשרת של דורות מאמינים החוזרת אחורה בזמן. זוהי עובדה. השאלה היא, אם כך, כיצד השרשרת החלה? מי היו המאמינים הראשונים? כיצד הם הגיעו אל אמונתם?

2. מבנה לטענת הכוזרי

שוב, הפשטה, (זהו רק סיכום): ישנן שתי אפשרויות רחבות. האחת: האירוע התרחש והיו עדים והאירוע גרם להם להאמין. או השנייה: האירוע לא התרחש. באם האירוע לא התרחש, אזי מיישהו המציא את הסיפור ושכנע את האחרים להאמין לו.

הכוזרי ממשיך בחקירה של האפשרות השנייה, שהאירוע לא התרחש, שהסיפור הומצא ונמכר. הטענה היא שהאפשרות השנייה אינה אמינה. אין זה אמין שהסיפור הומצא ואז נמכר. אם אפשר לפסול את האפשרות השנייה, נותרה רק האפשרות הראשונה, שזה קרה והיו עדים. זהו מבנה הטענה.

3. אי האפשרות לשכנע עם שלם להאמין לאירוע לאומי שקרי

הסיכום של תהליך פסילת האפשרות השנייה נראה כך: תאר לך אדם הממציא סיפור ומנסה למכור אותו. הוא יגיע אל קבוצת אנשים ויספר להם שאי פעם בעבר אבותיהם עמדו ליד הר ושמעו את האלוקים מדבר. הוא אינו מדבר על האנשים בסין או בטיבט. הוא מדבר על אבותיהם של הקהל שלו. הוא טוען שה' גילה את עצמו אל כל אבותיהם יחדיו ובכך יצר דת חדשה.

מהי השאלה שבאמצעותה יתעמת איתו הקהל? השאלה הברורה היא: אם הדבר אכן קרה לאבותינו, אז איך זה שאיש לא מודע לכך מלבדך? מה קרה לזיכרון של המאורע הזה? כולם פשוט שכחו? הם התעניינו יותר בתוצאות משחק הכדורגל? איש לא סיפר לנו על זה? כל הדת פשוט נעלמה? זה פשוט בלתי אמין לספר לדור שלם שכל אבותיהם היו עדים למאורע מסוג כזה ושהוא נשכח. זה יהיה בלתי אפשרי להסביר כיצד זכרו של האירוע נמחק. ולכן, אומר הכוזרי, האדם הממציא את הסיפור ומנסה למכור אותו לא יצליח לעולם.

4. משלים לעיקרון הכוזרי

כדי לתת מקבילה פשוטה, הנח שמישהו אמר לך היום שלפני חמש מאות שנה צמח זהב על העצים ברומניה. זהב צמח על העצים במשך עשרים שנה ואז הייתה מגיפה אשר המיתה את כל עצי הזהב. היית מאמין? היית צריך לגשת לאנציקלופדיה ולבדוק את ההיסטוריה הרומנית? לא נראה לי שהיית נאלץ לחקור את ההיסטוריה של רומניה. אם דבר כזה היה קורה, כבר היית יודע על זה. הספרים היו מלאים בזה, רומנים היו נכתבים על זה, היו מתקיימים פרויקטים בוטניים החוקרים מה ארע לעצי הזהב וכיצד ניתן לשחזר אותם. זה לא מסוג הדברים שאנשים שוכחים.

או, אם לקחת דוגמא שאינה קשורה בנס, תאר לך שמסופר כי ב-1690 המתישבים האירופאים בצפון אמריקה כבשו את כל מרכז ודרום אמריקה. היית דוחה את הטענה מאותה הסיבה: אם זה היה נכון, ודאי היינו יודעים את זה כבר.

באופן דומה, התגלות אלוקית בפני דור שלם של אבות עם אינה מסוג האירועים שהיו נשכחים. ולכן אם אדם ממציא את הסיפור ומנסה למכור אותו, הוא לא יצליח למכור אותו לקהל שלו. הסיבה היא שהוא לא יצליח להסביר מדוע אף-אחד אחר אינו זוכר את המאורע היוצא-מן-הכלל. המסקנה היא שהאפשרות של המצאת סיפור ומכירתו אינה אמינה. אם אפשרות זו אינה אמינה, אנחנו נותרים עם האפשרות הראשונה בלבד, וזו שהאירוע אכן קרה ושהיו לו עדים. זהו המבנה הכללי של הטענה, באופן מסוכם ובלתי-שלם.

פרק IV. מתן תורה מסיני כאירוע היסטורי ולא כאגדה

(על-פי הרב אשר רוניק-ישיבת אש התורה)

חלק א. סקירה של הגישה לגבי היסטוריה ואגדה

ישנם ארבעה מרכיבים של הניתוח הזה המהווים ראייה לאמיתות התורה:

- 1) עימותהטענות להתגלות של ה' מפי נביאי שאר העמים לטענה היהודית להתגלות לאומית.
- 2) שתיים מנבואות התורה נבדקות בכדי להראות את ייחודן ואת יכולתן לאשר או לסתור את היהדות: (א) שאף התגלות נוספת לא תתרחש שוב, (ב) עם אחר לא יטען לעולם שחווה אירוע מסוג זה
- 3) אירוע הר-סיני מוצג כאירוע היסטורי מאושר בניגוד לאגדה פשוטה.
- 4) מוצג ששאר התרבויות בעולם משתמשות בעקרונות יהודיים.

חלק ב. כיצד האדם מאשר טענה של התגלות?

1. מושל לרבי שמסמיך את עצמו

בואו נתחיל בסיפור: פעם היה רבי חסידי שהיה מנהיג של קהילה גדולה. היו לו שלשה בנים: הבכור, התלמיד החכם והכי כריזמטי. כולם הניחו שכאשר הרבי ילך לעולמו, הוא יוריש את תפקידו כמנהיג הקהילה לאחד מבניו. משום שכולם היו די מוכשרים לתפקיד, ברור היה שזו תהיה החלטתו של האב. הבעיה היא, שבסופו של דבר הרבי נפטר לפני שזכה להחליט מי יהיה היורש. עברו שבועות, ולמרות שכולם רצו מאד להיות הרבי החדש, אף אחד מהם לא היה יכול להוכיח שאביו נטה יותר כלפיו מאשר לשניים הנוספים. בוקר אחד, נגש אחד האחים לשניים האחרים ואמר להם, "אמש חלמתי חלום. (תוכלו לנחש מהו?) חלמתי שאביו נגלה אלי בחלום ואמר לי שהוא רוצה שאהיה הרבי"

2. הדילמה

בואו ננסה להיכנס אל מחשבותיהם של שני האחים האחרים. כיצד אנחנו היינו חשים לגבי הדבר? מה היינו עונים לאח שלנו? (תשובות נפוצות: "הייתי טוען שגם אני חלמתי את זה בעצמי". "תוכיח!", "אתה משקר!") או פשוט "איני מאמין לך"). זו הייתה דילמה אמיתית. מצד אחד האח הטוען שחלם חלום לא היה יכול בשום אופן להוכיח שזה באמת קרה. ומצד שני, שני האחים הנוספים לא היו יכולים בשום אופן להוכיח שהדבר לא קרה. בהתבסס על המצב הזה, האח האחד אמר לשניים שמשום שאין בידיהם הוכחה אחרת, כדאי שיקבלו את טענתו, לפחות בתור התחלה.

3. החיית הטענה

למעשה, באופן לא מפתיע, שני האחים לא קבלו את טענת אחיהם. הם דחו אותה על בסיס הגיון סמך. בעוד שלא התקשו להאמין שאביהם היה יכול להתגלות בחלום ולמסור את כוונותיו בעניין חשוב זה, האופן שבו האח טען שזה התרחש לא נראה להם הגיוני. אם האב רצה להודיע במי בחר, מדוע היה התגלה רק אל אותו הבן? לא הגיוני יותר שהיה מתגלה גם לשניים האחרים? ובמילים אחרות, מדוע על שני האחים, יחד עם שאר הקהילה, לקבל את טענתו מתוך אמונה עיוורת, כאשר האב היה יכול באותה הפשטות ליידע את כולם לגבי האמת? אגוא, עצרו רגע ושאלו את עצמכם "האם ההיגיון הזה נראה לי?"

4. הבנת המשמעות שבמשל זה

הסיפור הנ"ל, כפי שוודאי ניחשתם, הוא משל. הרבי נמשל לה', הבן שחלם נמשל למי שטען שהוא נביא ושני האחים נמשלו לשאר העם. בכדי להעריך את הרעיון, בואו ניישם את ההיגיון של סיפור הרבי להיווסדות האסלם. מה אפשר לדמיין שהערבים ענו למחמד כאשר לראשונה בא וטען שאלוקים ייעד אותו להיות מנהיגם? בדומה למודל הסיפור של הרבי, היינו מצפים שיענו לו "מה פתאום! זה לא הגיוני, אם אלוקים היה רוצה שנאמין בך, הוא היה מספר לנו באופן ישיר שאתה הנביא שלו!" (השאלה: מדוע הערבים לא הגיבו באופן הזה, שאלה זו יותר פסיכולוגית מאשר תיאולוגית. וכמובן, זו אינה שאלה שמיוחדת לאסלם. במשך כל ההיסטוריה, מנהיגים כריזמטיים הצליחו לשכנע אנשים ללכת אחריהם ללא כל ראייה).

חלק ג. יסודות הגיוניים מול יסודות בלתי-הגיוניים לדת

1. יסודות הגיוניים מול יסודות בלתי-הגיוניים לדת

מה שאפשר לראות, אם כך, הוא שבאופן כללי, ישנם שני יסודות שיכולים להיות לדת: א.) הגיוני- הנביא הנטען מאושר באופן ישיר על-ידי האלוקים, לעם עצמו, ב.) בלתי הגיוני- הנביא הנטען אומר שאלוקים יידע רק אותו באופן אישי.

2. ההתחלות המפתיעות של דתות העולם

בואו נעשה תרגיל שיסייע לנו להעריך את העניין בהקשר הרחב יותר של ההיסטוריה העולמית. תארו לעצמכם שהיננו בורים

גמורים לגבי כל דתות העולם, ושיבענו רק את שמותיהן ואת המספר המעורך של המאמינים בהן. למשל, היה ידוע לנו שישנה קבוצה בשם "נצרות" ובה יותר מחצי מיליארד מאמינים, אחת בשם "אסלם" עם יותר ממיליארד מאמינים, מאות מיליוני הינדואים, וכו'. מהו סוג היסוד שהיינו מנחשים שיהווה בסיס לדתות הללו-ההגיוני או הבלתי הגיוני? ודאי שהיינו מצפים שהיסוד שלהם יהיה על-פי המבנה ההגיוני. אם כל-כך הרבה אנשים ברחבי העולם מאמינים בכל אחת מהדתות הללו, ודאי היינו מצפים שאמונתם זו תהיה מבוססת על איזשהו היגיון. אם מישו היה מבשר לנו שאפילו אחת מהדתות הללו התבססה הטענה הבלתי הגיונית לאלוקות, סביר להניח שהיינו די מופתעים. ואם, מעבר לכך, היו מבשרים לנו שלמעשה כל הדתות הלא-יהודיות מבוססות על טענה מסוג זה, היינו המומים לחלוטין.

כמה שהמצב הזה היה נשמע לנו מופרך, אילו שמענו אותו לראשונה, הרי שזוהי המציאות. מיליארדי אנשים מבססים את חייהם בעולם ואת מצבם הנצחי, על אדם אחד. האדם הזה יכול להיות מוחמד, או פאולוס או בודהה או ג'וזף סמית' או כל אחד ממאות ואלפי נביאי השקר לאורך ההיסטוריה האנושית.

חלק ד. הטענה היהודית אודות התגלות

1. הטענה היהודית

על מה, מצד שני, מבוססת היהדות? הטענה היהודית היא שהעם היהודי כולו (כלומר, כל איש, אישה, וילד שחיו לפני 3,300 שנה) קיבל אישור ישיר לנביאותו של משה במעמד הר-סיני. טענה זו להתגלות ברמה הלאומית היא בדיוק הטענה שהיינו מצפים לה מכל דת אחרת בעולם. וזה משום שזו הטענה היחידה שאפשר לצפות מאדם הגיוני להתמודד איתה. מדוע הטענה הזו מיוחדת רק ליהדות? ברור שזו שאלה הדורשת הסבר.

2. הבעיה שבביסוס החיים על אמונה עיוורת

הבעיה העיקרית שישנה בדרישת שאר דתות העולם לבסס את חייהם על אמונה עיוורת, היא למעשה יסודית יותר מהדרישה לאמונה העיוורת עצמה. יתרה מכך, הקושי הבלתי אפשרי המוטל על כל אחד יהיה בבחירת כיוון עבור האמונה העיוורת. דמיינו לכם אדם רודף אמת, המוכן לעשות כל דבר כדי למצוא את האמת. אילו, אכן, האלוקים היה מחליט, מסיבה בלתי-נתפסת להגיון האנושי, להתגלות רק למשיח הבודד, באיזו עמדה זה משאיר את אותו רודף האמת? אפילו אם אחת מדתות העולם הייתה אמת, הסבירות שהוא יבחר דווקא בה תהיה נמוכה ביותר. האם עליו לבחור באמונה עיוורת במחמד או בפאולוס? מה לגבי בודהה או אולי ג'וזף סמית'? ומה לגבי שאר המנהיגים הפחות מוכרים שטענו שהם נביאי אמת? נקודת המפתח היא שבעוד שדתות העולם טוענות שהן רק דורשות להאמין בא-ל, דבר אשר נראה הגיוני לחלוטין, הן למעשה דורשות מכל אחד להאמין באופן ישיר בנביא שלהם, בהתבסס על אפס ראיות. וזו דרישה בלתי-הגיונית.

3. הטבע המיוחד של היהדות

אומנם זה דבר אבסורדי לחשוב שבני אנוש יוכלו להבין כיצד האלוקים היה בוחר לייסד דת, אבל העובדה היא שכל מגוון הדתות בעולם מאמינים שהאלוקים ברא את האדם עם שכל ותבונה. וכולנו משתמשים בשכלנו באופן תמידי כדי להחליט החלטות, מן החלטה הטריטוריאליית ביותר ועד למשמעותית ביותר, מהטעם האהוב עלינו בגלילות ועד לבחירת קריירה. אם כן, היה זה בלתי נתפס, אילו לא היינו מסוגלים להשתמש בשכלנו עבור החלטה זו, החשובה כל-כך והמגמדת את כל שאר החלטות בחשיבותה. ההחלטה אשר קובעת את הקשר שלנו עם המציאות, הן בעולם הזה והן בעולם הבא. אם כך, על-אף שלעולם לא נדע בוודאות אם ה' לא היה נגלה רק לאותו נביא בלבד, אף אדם בעל שכל אינו יכול לקבל דת שטוענת כך כאמיתית. ומעבר לתפיסה שלנו לגבי השאלה כיצד האל ייסד דת, ישנה גם השאלה הפרקטית שהיא, כיצד עלינו לקבל החלטות לחיים שלנו? באופן מדהים, היהדות נשארת בודדה. היא הדת היחידה בעולם שיכולה להתקבל על הדעת של אדם הגיוני.

חלק ה. הייחוד שבהתגלות לאומית הוא בעצמו נבואה מן תורה

1. רעיון זה מושרש בתורה עצמה

עד כמה שהניגוד בין היהדות לשאר הדתות בלט לאורך ההיסטוריה, אף ראוי יותר לציון הוא שהתורה ניבאה הבחנה זו לפני 3,300 שנים! בספר דברים ד': כ"ה-ל"ט, משה מדבר אל בני-ישראל במדבר ומספר על צאצאיהם שיוגלו מן הארץ, וישארו מעטים, יהיו מפוזרים בין העמים ויחפשו את ה' ב"אחרית הימים". משה מאתגר את "דור העתיד" ואומר: "כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך למן היום אשר ברא אלוקים אדם על הארץ ולמקצה השמים ועד קצה השמים הנהיה כדבר הגדול הזה או הנשמע כמהו. השמע עם קול אלוקים מדבר מתוך האש כאשר שמעת אתה וחי".

2. התגלות לאומית, שתי נבואות והטענה היהודית – כולם בעלי ייחוד

בעוד שמושה מבקש מדור זה באחרית הימים לסקור את כל ההיסטוריה האנושית, בו בזמן ובמקום, הוא מציין באופן ברור ביותר את ייחודה האבסולוטי של ההתגלות הלאומית לעם היהודי. אולם חשוב להבין שלייחוד זה ישנם שני צדדים. לא רק שמושה מספר שלאף עם אחר לא תהיה התגלות לאומית, הוא מוסיף ואומר שאף עם אפילו לא יטען שזכה להתגלות לאומית. במילים אחרות, התורה כוללת שתי נבואות שונות בתכליתן:

1. אירוע ההתגלות הלאומית לא יחזור על עצמו לאורך ההיסטוריה האנושית
2. בנוסף, לאורך כל היסטוריית העולם, לא תהיה עוד טענה להתגלות לאומית

3. האם שתי הנבואות שוות ערך בגודלן?

שתי הנבואות מדהימות בהחלט. ראוי לציון הוא שהיום ניתן להביט לאחור על אלפי הדתות שקמו בעולם ולציין את ייחודה של הטענה היהודית. אולם, מיוחד מזה הוא שהייחוד הזה צוין כבר לפני 3,300 שנים. שאלה מעניינת היא: האם שתי הנבואות שוות ערך בגודלן? האם היה קשה במידה שווה לנבא את שני הדברים, או שאולי אחד היה קשה יותר באופן משמעותי לחזות?

4. הבנת הנבואה הראשונה: לא יהיה שוב אירוע של התגלות לאומית

ישנה תפיסה מקובלת שהטענה השנייה, כלומר הנבואה האומרת שאף עם או קבוצה נוספת לא יטענו להתגלות לאומית, היא הנבואה שהייתה קשה יותר לחיזוין. כדי להבין מדוע, בואו ננסה לחשוב מה היה המצב אילו התורה הייתה חוזה רק את הנבואה הראשונה, כלומר, שלא יהיה שוב אירוע של התגלות לאומית. בואו נמשיך ונדמיין שעשינו מעט מחקר בכדי לאמת את הנבואה ושגילנו קבוצה מסוימת אשר טוענת שאבותיה חוו התגלות מסוג זה. האם סיטואציה זו הייתה מהווה בעיה ליהדות? האם היינו נאלצים להסיק שטענת התורה שלא תחזור נבואה לאומית הוכחה כלא נכונה על-ידי קבוצה זו שטוענת שחוותה כזאת? ודאי שלא. כל מה שהתורה טענה הוא שלא יהיה שוב אירוע של התגלות לאומית. הקבוצה ההיפותטית הזו רק טוענת שאירוע כזה התרחש. אנחנו יכולים להציע מספר אפשרויות (הם טעו, הם שקרו, שיטו בהם וכדומה) ולא לקבל שנבואת התורה הוכחה כשקרית.

5. הבנת הנבואה השנייה: לעולם לא תהיה שוב טענה של עם להתגלות לאומית

אולם, ברגע שהתורה מציינת שאפילו לא תהיה טענה של עם שהם חוו התגלות לאומית, המצב משתנה. מבחינת אמיתותה של הנבואה אין זה רלוונטי כלל וכלל אם עם שטוען שחוה התגלות לאומית באמת חווה אותה. כל דת שרק תגיד שהדבר ארע לאבותיהם תהפוך את נבואת התורה לשקרית באופן אוטומטי! וכמובן, אפילו נבואה שקרית אחת הייתה מחרבת את כל אמיתותה של התורה. אפילו בשביל ה', זה נראה כסוג של "אתגר" להבטיח באופן וודאי שהנבואה השנייה לא תתגשם. אלא אם כן, ה' היה מוכן להגביל את הבחירה החופשית לאורך כל ההיסטוריה האנושית ולא לאפשר לאף אחד אפילו לטעון טענה של התגלות לאומית, נראה הדבר כבלתי נתפס שלא תהיה אפילו תקרית אחת שמישהו ימציא דבר כזה בתור הבסיס ההגיוני ביותר לדת.

6. ההבדל בין שתי הנבואות

זהו ההיגיון שעל-פיו כנראה הנבואה השנייה: אף טענה להתגלות לאומית, היא חזקה יותר מהראשונה: אף אירוע של התגלות לאומית. אולם אם נתבונן אל תוך הדברים מעט יותר לעומק, נראה שלמעשה ההיפך הוא הנכון. בכדי להבין זאת, עלינו לדון במעט יסודות של ההיסטוריה.

חלק 1. היסטוריה מול אגדה

1. היסטוריה מול אגדות

במובן הכללי, אנחנו מחלקים את כל אירועי העבר לשתי קטגוריות: היסטוריה ואגדות. היסטוריה, פירושה, אירועים שאנחנו משוכנעים שהתרחשו בהתבסס על הוכחות מוצקות. אגדות, מצד שני, הינן סיפורים שאנחנו מקבלים או לא מקבלים כאמת, ואין בידינו הוכחות ספציפיות ואובייקטיביות המאמתות את האירועים. שאלת המפתח, כמובן, היא כיצד אדם יכול להבחין בין השניים?

2. משל עץ הדובדבנים והמגיפה השחורה

שני תיאורים היסטוריים: עץ הדובדבנים והמגיפה השחורה, משמשים כמודלים לשתי הקטגוריות ההיסטוריות.

3. עץ הדובדבנים: כמה אנשים באמת מאמינים שזה קרה?

כל אמריקאי שמע את הסיפור אודות ג'ורג' וושינגטון כשהיה ילד וכתת את עץ הדובדבנים של אביו. אביו היה נסער והחל לחקור את נסיבות האירוע. מספרים שג'ורג' הקטן אמר "איני יכול לשקר. זה אני אשר כרתתי את העץ". כמה ממיליוני האמריקאים אשר שחזרו את הסיפור הזה, דור אחר דור, באמת מאמינים שהאירוע התרחש? אם רק מספר זעיר של אנשים מאמינים לסיפור, מהו ההסבר?

4. אסון המגיפה השחורה: מיוחס כסיפור אמיתי

בניגוד לסיפור הזה, יש את המגיפה השחורה במאה ה-14. הנה יש לנו תיאור של אסון נוראי אשר, על-פי הערכה, גרם למיליוני אנשים למות באירופה לפני מאות שנים. כמה אנשים היום מתייחסים לסיפור זה כאל התרחשות אמיתית? מהי נקודת המפתח אשר גורמת למרבית האנשים לראות את הסיפור הזה באור שונה מסיפור עץ הדובדבנים?

5. ההבחנה נמצאת במספר עדי הראייה שנכחו

ההבחנה הבסיסית ביותר בין שני התיאורים השונים היא מספר האנשים אשר טענו שהיו עדי ראייה או משתתפים למקרה. אפילו אם סיפור עץ הדובדבנים אכן קרה, כמה אנשים כבר יכלו להיות נוכחים על-מנת לתת עדות לכך, מאוחר יותר? מצד שני, המגיפה השחורה היא מסוג האירועים שמיליוני אנשים שחיו בעת ההתרחשות היו מודעים לה.

6. היסטוריה מול אגדות בהתבסס על מספר העדים המקוריים

בהתבסס על ההבחנה המספרית בין שני המקרים לעיל, יש להסיק כלל פשוט:

1. אם מספר ענק של אנשים טוען שהיה עד לאירוע, ומספר ענק של צאצאיו מקבלים את הטענה כאמת (כמו במקרה של המגיפה השחורה) אזי הטענה היא עובדה היסטורית אמينة.
2. אולם, אם מספר המשתתפים הטוענים שהיה עד לאירוע הוא קטן, אזי גם אם מספר ענק של אנשים מקבלים את הטענה כאמיתית, הטענה תמשיך להתאפיין כאגדה, כפי שראוי לה.

7. מספר רב של עדי ראייה ואימות כתוצאה

חשוב מאד לציין, שאין בהבחנה זו- בין היסטוריה לאגדה- לרמוז שרק טענות המקוטלגות כהיסטוריות צריכות להיחשב כאמיתיות.

8. מדוע מספרי ענק של עדי ראייה מבססים וודאות היסטורית

חשוב גם להבין מדוע מספרי ענק הם אמצעי כל-כך אפקטיבי כאשר באים לבסס וודאות היסטורית. הכלל הזה מבוסס על עיקרון בסיסי ואינטואיטיבי בפסיכולוגיה האנושית- בעוד שאנשים רבים מוכנים לעיתים לקבל כאמת טענה שאין לה שום הוכחה לשום פנים (באם מסיבה כלשהי האמונה משרתת את האינטרסים שלהם), הם לעולם לא יקבלו טענה שהם יודעים בוודאות שהיא שקר. כלל זה הוא נכון במיוחד לגבי היסטוריה ואירועים נטענים, משום שברור ששאלת ההתרחשות היא שחור ולבן- או שהאירוע התרחש או שלא. אבל, כשזה מגיע לאידיאולוגיה ותעמולה, שאותם רוב בני האדם לא רואים במובנים של שחור ולבן, העיקרון אינו ישים. וכמובן, אין מחסור בדוגמאות למקרים שבהם מספרי ענק של אנשים קבלו אידיאולוגיה שקרית בכל החברות.

9. המשמעותיות של עדות ראייה בסקאלה רחבה

אולם, אם ניישם עיקרון זה בהיסטוריה נראה מדוע המספרים של משתתפים או עדים לאירוע הם כל-כך חשובים. אם טוענים שאירוע מסוים התרחש מול מספר זעיר של אנשים (ואין הוכחות אחרות לאירוע כגון שרידים ארכיאולוגיים או רישומים כתובים), אז קבלתו לאחר האירוע לא תהיה קשורה בכלל להוכחות לו. קבלתו או דחייתו תהיה תוצאה של גורמים אחרים, למשל העדפות פוליטיות, לאומניות, דתיות, וכו'. אולם, אם טוענים שאירוע היסטורי מסוים התרחש מול המוני אנשים, אז המצב יהיה ברור כשמש לדורות הבאים. או שהאירוע יהיה ידוע ומדובר, ואז זה יהיה אבסורד להתכחש לו, או שהוא יהיה לא מוכר, אירוע שלא דיברו עליו, ואז זה יהיה אבסורד להאמין לו. אבל אם המספרים הם קטנים ואין ציפייה להכרה רחבה באירוע, חוסר המודעות הכללית אינה רלוונטית.

10. אישור לעיקרון עדות הראיה

עיקרון זה, שמספרי ענק של משתתפים או עדים (וקבלתם של אנשים רבים לאחר מכן) מבססים היסטוריה אמינה, הוא לגמרי ודאי. אם נתכחש לזאת, פירוש הדבר יהיה שהמוני אנשים היו מקבלים טענות אמיתיות בעוד שהם יודעים במלוא הוודאות שהן שקריות. אם נשאיר את התורה והיהדות בצד לרגע, לאורך כל שנות ההיסטוריה לא היה מקרה אחד שחרג מכלל זה. במילים אחרות, בכל מקרה שבו טענה היסטורית התבססה על מספרי ענק של בני-אדם (גם בעת ההתרחשות וגם לאחר המעשה), האירוע נחשב כהיסטוריה אמינה. ומעולם לא היה מקרה של טענה היסטורית עם מספרי ענק אשר הוכחשה על-ידי היסטוריון בעל אמינות.

חלק ז. נבואה מן התורה לאור הבסיס ההיסטורי שלה

1. נבואה מן התורה לאור הבסיס ההיסטורי שלה

כעת אנו מוכנים לגשת שוב אל שאלתנו הנוגעת לשתי הנבואות של משה לגבי ייחודה של ההתגלות הלאומית בהר-סיני. התפיסה המקובלת היא, שעד כמה שמרשימה הנבואה שלא יחול שוב אירוע של התגלות לאומית, מרשימה אף יותר נבואתה השנייה של התורה שגם לא תהיה אף טענה להתגלות לאומית. ההיגיון בכך הוא שבעוד שלא יהיה קל למישהו או לקבוצה מסוימת להמציא אירוע שקרי עם מספרי ענק, רק לטעון שהדבר ארע יהיה די קל. אולם עיקרון ההיסטוריה שצוין לעיל סותר תפיסה זו: "אם מספרי ענק טוענים שחוו אירוע, ומספרי ענק של צאצאיהם מקבלים טענה זו לאחר מכן, (כמו במקרה של המגיפה השחורה) אזי טענה זו היא עובדה היסטורית בעלת אמינות." בניגוד לחשיבה המקובלת, אי אפשר פשוט לומר כל דבר ולהניח שאנשים יאמינו לך. כפי שצינינו, הכל תלוי במספר הטוענים. בדיה הטוענת למספרי ענק תצטרך להתגבר עם ציפיה כל-כך עצומה להכרה בסקאלה רחבה, שאף קבוצת אנשים לא תהיה תמימה מספיק כדי לקבלה. ולכן אף-אחד לא יהיה טיפש מספיק לנסות. עם מספרים קטנים וללא צפי, משום שלא יהיה שום קושי לקבל את בד"ה, אף דבר לא יעמוד בפני מי שרוצה לנסות.

2. הנבואה הראשונה של אף אירוע של התגלות לאומית היא המרשימה יותר מבין שתי הנבואות

מכיוון שברור, הן על-פי ההיגיון והן על-פי התקדים ההיסטורי, שזה בלתי-אפשרי לשקר לגבי היסטוריה לאומית, ברגע שהתורה ניבאה שלאף עם אחר לא יהיה אירוע של התגלות לאומית, כל אחד כבר יוכל לנבא שגם לא תהיה טענה להתגלות לאומית. לא צריך להיות נביא בכדי להבין שאף עם לא יקבל שקר, באופן מודע, וימשיך ללמד את השקר לילדים שלהם. ולכן, הראשונה מבין שתי הנבואות, אף אירוע של התגלות לאומית, היא אשר מרשימה יותר. השנייה, אף טענה להתגלות לאומית, היא פשוט המשך לוגי של אותו קו מחשבה.

3. הוכחה בעלת עוצמה לתורה מסיני

המשתמע מכך הוא חשוב ביותר. ניגש מיד לשאלה המרכזית בכל הדיון האם מקור התורה היא מבני-אדם או מה? 1. אילו אנשים המציאו את התורה, אזי ההתגלות בהר-סיני מעולם לא קרתה ולכן ייתכן שמישהו ימציא היסטוריה לאומית. מעבר לקושי הברור שיש להאמין לכך, לאור כל מה שלמדנו עד כה, נבואות הייחוד (דברים ד':כ"ה-ל"ט) מעלות שאלות חדשות:

1. אילו בשר ודם היה כל-כך מוצלח עד שהמציא היסטוריה לאומית, מניין לו לנבא שאף אחד אחר לא יעשה זאת שוב?
2. בנוסף, אם כך, כיצד נסביר את ייחודה של הטענה להר-סיני, כלומר שאיש אפילו לא ניסה לעשות את מה שמחבר התורה עשה באופן כה מוצלח?
2. אולם, אם מילות התורה הגיעו ישירות מפי ה', אזי ההתגלות בהר-סיני אכן התרחשה, ואין סיבה להאמין שניתן לסתור את היסטוריה הלאומית. ואז אין לנו בעיות. מעבר לכך, כעת הנבואות מובנות לחלוטין. משום שברור שה' יכול להחליט שלא להתגלות בפני אף עם נוסף, אין בעיה שיצהיר על כך בתורה. ומשום שהצהרה בסדר גודל כזה לא יכולה להיות בדיה, אין קושי להבין כיצד התורה יכולה לנבא שאף עם לא יטען אותה.

4. סיכום האפשרויות

- לסיכום, הייחוד האבסולוטי של האירוע ושל הטענה להתגלות לאומית, הן כנבואה והן כעובדה, הוא אחד מבין השניים:
1. קושי בלתי-ניתן לפתרון אם חושבים שמחבר התורה היה בשר ודם ושהר-סיני לא היה ולא נברא. או
 2. שום קושי אם מאמינים שמחבר התורה הוא ה' ושהוא אכן דיבר אל כל בני-ישראל במעמד הר-סיני.

5. שימוש אוניברסלי בעקרונות יהודיים רבים בכדי להוכיח את טענת הר-סיני

דבר אחד אחרון אשר מבליט את הייחוד המדהים של טענת הר-סיני הוא מספר הפעמים הרב שבו קבוצות ודתות אחרות ברחבי העולם השתמשו בתורה. מצוות כדוגמת שבת, כשרות, ברית מילה, עלייה לרגל, מקווה, שנת שבתון ורעיון המונותאיזם, אהבת הזולת, שלום, וכו'. העובדה שאין כמעט מושג ביהדות שלא נשאל על-ידי קבוצה או דת, חוץ מהעיקרון שהוא הבסיס לכל המערכת- ההתגלות הלאומית בהר-סיני. יסוד זה מבדיל בין היהדות לבין שאר דתות העולם וזוהי הטענה שהיינו מצפים מהעמים האחרים לטעון, אף הם. כפי שאמרנו, זוהי הטענה היחידה המתקבלת על הדעת של אדם הגיוני ולכן זו הדרך ההגיונית היחידה שבאמצעותה ה' היה מייסד דת. אם כך, כיצד נסביר את ייחודה מול כל העמים? תשובה אחת היא שה' באמת דיבר עם בני-ישראל במעמד הר-סיני לפני 3,300 שנה ושהמסורת העבירה את המפגש מדור לדור בעל-פה, עד עצם היום הזה. שאלת המפתח שעלינו לשאול את עצמנו היא האם תיתכן בכלל גישה אחרת?

פרק V. אישור פנימי לתורה מסיני

חלק א. קיום המצוות לאורך הדורות

קיום המצוות של היהודים מדור לדור היא עדות להמשכיות של זיכרון ואימות של יציאת מצרים וההתגלות הלאומית בהר-סיני.

1. רמב"ן, שמות יג: ט"ז

וכן כל כיוצא בהן מצות רבות זכר ליציאת מצרים. והכל להיות לנו בכל הדורות עדות במופתים שלא ישתכחו, ולא יהיה פתחון פה לכופר להכחיש אמונת האלהים. כי הקונה מזוהה בזו אחד וקבעה בפתחו ונתכוון בענינה כבר הודה בחדוש העולם ובידיעת הבורא והשגחתו, וגם בנבואה, והאמין בכל פנות התורה, מלבד שהודה שחסד הבורא גדול מאד על עושי רצונו, שהוציאנו מאותו עבדות לחירות. ולפיכך אמרו (אבות פ"ב מ"א) הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שכולן חמודות וחביבות מאד, שבכל שעה אדם מודה בהן לאלהיו, וכוונת כל המצות שנאמין באלהינו ונודה אליו שהוא בראנו, והיא כוונת היצירה...

2. דברים כ"ט: י"ג-י"ד-היהדות היא לכל הדורות

ולא אתכם לבדכם אנכי כורת את הברית הזאת ואת האלה הזאת:
כי את אשר ישנו פה עמנו עמד היום לפני ה' אלהינו ואת אשר איננו פה עמנו היום:

3. רש"י, דברים כ"ט: י"ד

ואת אשר איננו פה - ואף עם דורות העתידים להיות

חלק ב. שרשרת העברת התורה מדור לדור

התרשים שלמטה עוקב אחר השרשרת של מסירת התורה העוברת מדור לדור ממצמד הר-סיני ועד היום. (מפי הרב לאורנס קלמן. למידע נוסף ראה

www.lawrencekelemen.com וכן Permission to Receive

ה' (הר-סיני = 1312 לפנה"ס)

משה
יהושוע
פנחס
עלי
שמואל
דוד
אחיה
אליהו
אלישע
יהוידע
זכריה
הושע
עמוס
ישעיה
מיכה
יואל
נחום

חבקוק

צפניה

ירמיה

ברוך

עזרא

שמעון הצדיק (310 לפנה"ס)

אנטיגנוס איש סוכו (503 לפנה"ס)

יוסי בן יועזר

ויוסף בן יוחנן (280 לפנה"ס)

יהושע בן פרחיה

וניתאי הארבלי (243 לפנה"ס)

יהודה בן טבאי

ושמעון בן שטח (198 לפנה"ס)

שמעיה ואבטליון (140 לפנה"ס)

הלל ושמאי (40 לפנה"ס)

רבן שמעון (10 לפנה"ס)

רבן גמליאל הזקן (20 לספירה)

רבן שמעון בן גמליאל (50)

רבן גמליאל (90)

רבן שמעון (140)

רבי יהודה הנשיא (180)

רב, שמואל ורבי יוחנן (230)

רב הונא (270)

רבא (310)

רבה (340)

רב אשי (420)

רפרם (443)

רב סמא בריה דרב (476)

רב יוסי (514)

רב סימוניה

רברבי מרב (589)

מר חנן מעשקיה (608)

רב מרי

רב חנה גאון

מר רברבא

רב בוסאי (689)

מר רב הונא מרי

מר רב חייא ממשען

מר רביה

מר רב נטרונאי

מר רב יהודה (739)

- מר רב יוסף (748)
מר רב שמואל
מר רב נטרון כהנא (167)
מר רב דודאי
רב חנניה (771)
רב מלכה (773)
מר רברבא
מר רב שינוי (782)
מר רב חנינא גאון כהנא (785)
מר רב הונא מר הלוי (788)
מר רב מנשה (796)
מר רב ישעיה הלוי (804)
מר רב כהנא גאון (797)
מר רב איבומאי גאון (814)
מר רב יוסף
מר רב אברהם
מר רב יוסף (834)
מר רב יצחק (839)
מר רב יוסף (841)
מר רב פלטוי (858)
מר רב אחי כהנא
מר רב מנחם (860)
מר רב מתתיהו (869)
מר רב אבא
מר רב צמח גאון (891)
מר רב האי גאון (798)
מר רב קימי גאון (905)
מר רב יהודה (917)
מר רב מבשר כהנא גאון (926)
רב כהן צדק (935)
מר רב צמח גאון (937)
רב חנינה גאון (943)
מר רב אהרון הכהן (959)
מר רב נחמיה (968)
רב שרירא גאון (1006)
משולם הגדול
רב גרשום מאור הגולה (1040)
רב יעקב בן יקר (1064)
רב שלמה יצחקי "רש"י" (1105)
ר' שמואל בן מאיר (רשב"ם) (1174)
ר' יעקב בן מאיר (רבנו תם) (1171)

- אליעזר ממיץ (1175)
 רוקח (1238)
 ר' יצחק מוינה (אור זרוע)
 רב מאיר מרוטנברג (1293)
 ר' יצחק מדורן (שערי דורה)
 ר' אלכסנדר זוסיין הכהן (אגודה) (1348)
 מאיר בר ברוך הלוי (1390)
 ר' שלום מניוסטאט
 ר' יעקב מולין (מהרי"ל) (1427)
 ר' ישראל איסרלין (תרומת הדשן) (1460)
 ר' טבולי
 רבי יעקב מרגולים (1501)
 רבי יעקב פולק (1530)
 רבי שלום שכנא (1558)
 רבי משה איסרלש (רמה) (1572)
 רבי יהושע פלק כ"ץ (1614)
 רבי נפתלי הירש בן פתחיה (6150)
 רבי משה ריבקש- "באר הגולה" (1671)
 רבי אברהם גומבינר (1682)
 רבי אליהו חסיד (1710)
 רבי יששכר בר (1740)
 רבי שלמה זלמן (1765)
 רבי אליהו קרמר- "הגאון מווילנא" (1797)
 רבי חיים וולוז'ינר (1821)
 רבי זונדל מסלאנט (1866)
 רבי ישראל סלאנטר (1883)
 רבי שמחה זיסל מקלם (1888)
 רבי ירוחם ליבוביץ' (1936)
 רבי שלמה וולבה (2006)